

Britten

Gerard Ouweneel

'We British are good in subjects, which in fact do not matter', vertrouwde een Engelse vogelaar mij eens toe. Dat gebeurde tijdens een vogelreis in Siberië, op een dag dat veel misging, zodat ik mij ging afvragen of al het geploeter om vogels wel de moeite waard was. Kennelijk twijfelde die Brit ook. Met zijn bekentenis liet hij blijken zijn landgenoten goed te kennen. Want uit Engeland stammen veel zaken die het bestaan aangenaam pavoserer, maar voor pure overleving onnodig zijn. Ik noem er twee, met tussen beide onderwerpen een wereld van verschil: voetballen en vogels kijken. Met deze voorbeelden riskeer ik puntige commentaren. Die zijn welkom, maar reken niet op reactie. Jawel, ook met vogelen waren de Britten er vroeg bij. Al in de zeventiende eeuw kwamen op de schaarse tijdstippen dat beide naties elkaar niet bevochten om de heerschappij op zee, Engelsen voor vogels naar Nederland. Hun bevindingen droegen bij aan onze kennis over hoe het er in dit land vroeger met vogels voorstond. Engelsen zijn anders dan de bewoners van het Europese continent en vogelaars zijn sowieso atypisch, dus Engelse vogelaars... vul maar in! Hoezeer deze afwijken krijgt men ingescherpt door vijf weken met Britse vogelaars door te brengen op een klein schip. Ik ga wat uit de school klappen, op gevaar het verwijt te krijgen niet vrij te zijn van voyeurisme. Ook dan hebt u gelijk. Maar bedenk wel, deze rubriek heet 'Vlerkenstreken', een naam overigens bedacht door Erik van Ommen. Eén van de vogelaars op de reis betrof een in Californië woonachtige Brit. Daar wonen veel vreemde snaken. Hij ook. De man prefereerde het om op blote voeten in sandalen te lopen. Misschien praktisch,

maar in de Poolzee toch opzienbarend. Om een bijdrage te leveren aan de wereldvrede, ging een andere Britse vogelaar vaak gehuld in een kaftan, met als hoofddekkel een kalotje. Dit opmerkelijke tenue was hij kort na 'nine eleven' gaan dragen. Ook onderhield hij een aartsvaderlijke baard, zodat de aanduiding Osama Bin Laden voor de hand lag. Toen ergens in zijn vaderland Grote Kruisbekken aanstalten maakten te broeden – voor Engeland een grote gebeurtenis – deed hij om de vogels neststoffering te offeren, ter plekke terstond afstand van zijn baard. Op inviterende wijze drapeerde hij de haren aan een heining. De Grote Kruisbekken honoreerden deze attentie met een geslaagd broedgeval.

In Nederland ken ik ten minste één vogelaar die altijd en overal zijn verre-kijker omhangt. Maar of hier ooit iemand het bestond om zelfs tijdens de huwelijksplechtigheid zijn kijker om te houden, betwijfel ik. In Engeland wel. Mocht u van plan zijn deze stunt hier uit te halen, dan krijg ik om de reactie van de bruid te registreren, graag een uitnodiging. Voorts gaat in Engeland ook een verhaal rond hoe een trouwreceptie plotsklaps leegstroomde, inclusief de bruidegom, na de melding van een goede soort. Poogt u zich eens een voorstelling te maken van de reactie van uw partner bij zo'n uittocht inclusief uzelf!

Na de Siberische Grijze Ruiter in Schotland zijn de Engelsen overtuigd van de belangstelling van hun politie voor nieuws dat vogellijnen ten beste geven. Zulks om de plaatsen te kennen waar de Britse staatskas er beter van kan worden. In het najaar van 1994 werd genoemde soort aangetroffen in het noorden van Schotland, op een plaats waarheen slechts

één weg leidt. Vanuit Engeland kwam een kruistocht van Britse vogelaars op gang. In de nacht na de ontdekking werden langs die bewuste, anders zo stille weg 74 snelheidsovertredingen vastgesteld. In alle gevallen richting ruiter.

Britten hebben iets met de zee en dus waren er tijdens de zeereis ook lieden aan boord met gans andere belangstelling dan voor albatrossen en stormvogels. Een hoogbejaarde, oud Royal Navy-man die tijdens de Tweede Wereldoorlog op Engelse slagschepen diende, stond in zijn eentje in diepe mijmering urenlang over zee te turen. Er leden nogal wat van zijn landgenoten aan zeeziekte. Hij natuurlijk niet. 'Er zijn mensen die al zeeziek worden bij het zien van een plaatje met een schip erop', meesmulde hij. En dan een dame die, door er alleen maar te zijn, in velerlei opzicht steeds in positieve zin de aandacht op zich vestigde. Zelfs het aan boord gaan van de zodiacs – vaak een gestuntel waarbij velen zich niet op hun voordeligst toonden – wist zij uit te voeren met lichtvoetige charme, die het succesvol volgen van veel balletlessen deed vermoeden. Ondanks alle fijne zeevogels, was ook Ben de aanwezigheid van deze dame niet ontgaan. Hij informeerde eens bij Ian, waarop deze prompt reageerde met: 'Keep close to her, because she is very, very rich'. Dat Ben dit advies niet aan zijn laars heeft gelapt blijkt uit menige foto.

Vijf weken lang was het enige nieuws uit Engeland een stroom opmerkelijke vogelwaarnemingen en cricket- en voetbaluitslagen. Vogels en voetbal liggen bij de Britten dus wellicht toch niet ver uit elkaar. De mededeling van een Killdeerplevier in Norfolk resulteerde in onrust en binnensmonds gemor, dat aanzwol bij een bericht over een Amerikaanse Reuzenijsvogel. Dat gebeurde echter rond 1 april, 'All Fools Day'. Ons sussend relaas over Nico de Haan, die een paar jaar geleden op onze 'All Fools Day' met een gefingeerde Schreeuwarend vogelend Nederland op stelten zette, bracht twijfel. Zouden die vogelaars thuis...? Weer gingen vanaf de Steenbokskeerkring telefoontjes en e-mails naar Engeland.

Maar er was ook Britse glorie en stijlvolle traditie te bespeuren. Bij het grafmonument voor Sir Ernest Shackleton bij

Grytviken, South Georgia, hield expeditiestafid Ian Stone een rede over de 'British Explorers Expertise' in het algemeen en over de kwaliteiten van Shackleton in het bijzonder. Ieder kreeg daarbij een forse beker met wodka overhandigd, met de bedoeling na één slok de rest als eerbetoon over Shackletons graf uit te storten. Britse traditie en zelfdiscipline of niet, de meeste wodka ging echter snel in forse teugen naar binnen.

Soberder en daardoor indrukwekkender was het in memoriam aan de onfortuinlijke Nordenskjöld-poolexpeditie van begin vorige eeuw en met name het eerbetoon aan Ole Wenersgaard, een tijdens de overwintering op Paulet-eiland gestorven jong expeditielid. Met rondom Zuidpooljagers, Adéliepinguïns, Keizeraalscholvers en Zuidpoolkippen las Tony Marr bij Wenersgaards graf in schitterend Engels de roerende afscheidsbrief voor, die de toen negentienjarige jongeman schreef aan zijn ouders. Dat gebeurde slechts honderd jaar geleden. Maar de tekst van die brief lijkt uit een veel verder verleden.